

Pozdravljena učenka/pozdravljen učenec.

- V tem tednu (6. 4. – 10. 4. 2020) imamo na urniku 1 šolsko uro. Ker v posameznih oddelkih (**8. A, 8. B** in 8. C) različno napredujemo s snovjo: dobro preveri, če je snov – ki sem jo predvidela za tvoj razred / oddelek.
- Večinoma snovi bomo obravnavali kar s pomočjo zvezka, vsebine na spletu in še z nekaj mojimi dodatnimi navodili.
- Če ti kaj ne bo jasno, me lahko starši kontaktirajo vsak dan od 7.00 do 15.00 na moj elektronski naslov: dolgan.barbara@gmail.com

4. učna ura; 8. A in 8. B

Učna tema: GLASBA NARODOV; ČEŠKA GLASBA (B. SMETANA in A. DVOŘAK)

- Priložen slikovni material predelaj; **prebereš o skladateljih**, si **ogledaš slikovno gradivo** in **poslušаш** priložene posnetke / označeni so s slušalkami:
 - B. Smetana: Prodana nevesta (opera): duet Janka in Kecal;**
link: <https://www.youtube.com/watch?v=HUXhEzluRhQ>,
 - A. Dvořak: Humoreska v Ges duru;**
link: <https://www.youtube.com/watch?v=H3dhH5goUyE>,
link: https://www.youtube.com/watch?v=IZly_IRJEsA,
 - A. Dvořak: Koncert za violončelo in orkester v h-molu, op. 104;**
link: <https://www.youtube.com/watch?v=nJSlmoXpzM>.
- **V zvezek** si zapiši **snov**, ki je na slikovnem gradivu **označena z »dečkom s svinčnikom«** in je **ČRNE** barve!
- **Naslov: GLASBA NARODOV – podnaslov: ČEŠKA GLASBA**; in nato nadaljuješ z **zapisovanjem snovi** ter **poslušanjem glasbenih del** (tudi posnetke si zabeleži!) ...
- O obravnavani snovi lahko zapis najdeš tudi v **e učbeniku**, ki je **prosto dostopen na spletu**. Prilagam **link za trenutno obravnavano snov**; ta se nahaja na tej in na naslednjih straneh (premikaš se s puščico, ki jo najdeš desno / levo spodaj); link: <https://eucbeniki.sio.si/gum8/3213/index1.html>.

GLASBA NARODOV

SKRBNO PREBERI.

Romantična glasba in opera ste se v zadnjih desetletjih **19.** stoletja razvijali naprej. Toda **romantično izročilo**, ki so ga ustvarili predvsem skladatelji v Nemčiji, Avstriji, Italiji, Franciji in Angliji ni bilo vsem pogodu. Veliko skladateljev v drugih evropskih deželah je v svoji glasbi želelo povzdigniti svoje **nacionalne** odlike in junake. Zato so skladatelji v teh deželah začeli ustvarjati dela, ki so upodabljala pokrajino, zgodovino in književnost njihove domovine. V stoletjih zatiranja in oblasti večjih dežel nad njimi je v obdobju romantike dozorela zavest o **narodni** samobitnosti, ob kateri je rasla značilna glasbena kultura posameznih dežel. V zahodni Evropi ni imela globljega odmeva, saj je tam umetnost bogato živela že skozi stoletja in se širila drugam. Zaživela je zlasti pri **nordijskih in slovanskih** glasbenih ustvarjalcih, ki so težili k samostojni glasbeni kulturi in zanjo iskali vzore v ljudski umetnosti.

V tem času znanstveniki pridejo do pomembnih odkritij: **1876** leta je Alexander Graham Bell izumil telefon, leta **1877** je Thomas Alva Edison izumil fonograf, leta **1894** pa je Karl Benz izumil avtomobil.

GLASBA NARODOV

Skladatelji so začeli ustvarjati dela, ki so upodabljala pokrajino, zgodovino in književnost njihove domovine.

Glasba narodov je zaživela zlasti pri **nordijskih in slovanskih** glasbenih ustvarjalcih, ki so težili k **samostojni glasbeni kulturi** in zanjo iskali vzore v **ljudski umetnosti**.

PREPIŠI V ZVEZEK

PREPIŠI V ZVEZEK,
KAR JE NA
GRADIVU
ZABELEŽENO S
ČRNO!

ČEŠKA GLASBA

Smetana je začetnik češke glasbe in se je globoko zavedal svojega umetniškega poslanstva v boju za narodno samobitnost. **Svoja dela je obogatil s svežino ljudskega izročila**, ki ga je prilagodil sodobni romantični izraznosti svojega časa. Poleg skladateljskega dela je bil tudi **pedagog, dirigent in upravnik Narodnega gledališča v Pragi**, ki ga je tudi leta 1869 ustanovil.

Smetana je izhajal iz skromne družine in njegovo glasbeno šolanje je bilo precej neurejeno. V Pragi je ustanovil glasbeno šolo in kasneje položil temeljni kamen za češko Narodno gledališče, v katerem je prevzel mesto direktorja. Pri 50-ih letih je zaradi živčnih naporov nenadoma **oglušel**, a je kljub temu ustvarjal naprej. Ob otvoritvi češkega Narodnega gledališča je bila izvedena njegova opera Libuša. Novozgrajeno gledališče je kmalu pogorelo. Tudi življenje Smetane se je iztekalo in v teh zadnjih letih mu ni bilo prihranjeno najhujše: malo pred smrtjo je nehal govoriti, dobil je prisluhe in privide. Umrl je leta 1884 v Pragi, v Vltavi pa ima trajen spomenik.

Najbolj je znan po svojih simfoničnih pesnitvah, komornih skladbah in operah.

Med slednjimi je mojstrovina **Prodana nevesta**, ki žanje uspeh vse od premiere in sodi med največje mojstrovine glasbeno-gledališke umetnosti. Ta ljudska opera je polna življenja vedrine in humorja. Pripoveduje o nenavadnih zapletih neveste in ženina, ki se končno srečno razrešijo.

Opera **Prodana nevesta**, je že ob svojem nastanku doživela velik uspeh in ostala popularna vse do danes. Zgodba pripoveduje o **Marinki**, ki jo starši želijo poročiti z **Vaškom**, sinom bogatega kmeta **Mihe**, ki pa ga nima rada. Zgodbo zaplete neznani tujec **Janko**, katerega **Marinka** ljubi. Vaški mešetar **Kecal** ponuja **Janku** celo bogastvo, če se odpove **Marinki**. **Janko** bogastvo sprejme pod pogojem, če se bo **Marinka** poročila z **Mihovim** najstarejšim sinom. Mešetar privoli in vsi razen **Marinke** so veseli. Stvar se pojasni, ko **Janko** pove, da je nezakonski a vseeno najstarejši **Mihov** sin. Zgodba se srečno konča, saj se **Janko** poroči z **Marinko**, povrhu pa ima še bogastvo, ki mu ga ponudi **Kecal**.

Bedřich Smetana: VEM ZA MLADENKO (duet Janka in Kecal)
iz opere Prodana nevesta

JANKO

KECAL

Ve za mla-

Vem za mla - den - ko, ta je bo - ga - ta, je bo - ga - ta.

den - ko, ta je bo - ga - ta, je bo - ga - ta.

Dom do - bo - de, dom do - bo - de

Dom do - bo - de, dom do - bo - de, skri - njo pol - no

skri - njo pol - no zla - ta!

zla - ta.

Vem za mla - den - ko, ta je bo - ga - ta, je bo - ga - ta.

**PREPIŠI V ZVEZEK
LE POSNETEK in ga
tudi poslušaj!**

B. Smetana: Prodana nevesta (opera): duet Janka in Kecala

link: <https://www.youtube.com/watch?v=HUXhEzluRhQ>

Besedilo:

Vem za mladenko, ta je bogata.

Dom dobode, dom dobode,

skrinjo polno zlata.

Vole, voličke, krave, teličke,

pitane pujske, židane goske,

*kos polja, omaro novo javorovo
in še kaj morda!*

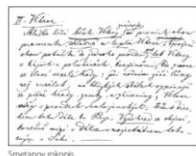
No, to bi bilo nekaj za moža!

**PREPIŠI V ZVEZEK LE
POSNETEK in ga tudi
poslušaj – odlomek
~ 3 minute!**

B. Smetana: Vltava (simfonična pesnitev)

link: <https://www.youtube.com/watch?v=3G4NKzmfC-Q>

Smetanov rokopis

Rika Vltava

*Med polji teče Vltava širni tok, v
brzicah razpenjena prši okrog.*

*Kaj vse na poti doživi nam govori, iz
gozda se rog glasi, ples svate budi.*

SKRBNO PREBERI.

Tudi **Antonin Dvořák**, Smetanov učenec, je postal znan predstavnik **češke nacionalne šole**. V njegovih skladbah ni čutiti težnje po novih kompozicijskih prijemih, saj se je pri skladanju držal že ustaljenih in preverjenih načinov skladanja. Ker je z glasbo predvsem želel spregovoriti ljudstvu vsa njegova dela preveva izrazita **melodika**. Ta je lepo slišna v njegovih osmih **Humoreskah**, ki so jih v času nemih filmov najeti pianisti pogosto igrali v kino dvoranah in tako filmom dali še glasbeno vsebino. Pianist, ki je iz dvorane sledil dogodkom na filmskem platnu, jih je obigraval, ob tem pa je svojo glasbo preglasil moteče filmske projektorje, hkrati pa ljudem razbil neprijeten občutek samote v velikih temnih prostorih.

SKRBNO PREBERI.

Humoresko v Ges-duru je napisal po prihodu iz Amerike, kjer je bil nekaj let ravnatelj glasbenega konzervatorija v **New Yorku**. Tu je leta **1892** napisal nekaj najboljših svojih del, med katerimi ima posebno mesto **9. simfonija** z imenom **Iz novega sveta**. Znamenita melodija iz drugega stavka **Largo** spominja na črnsko duhovno pesem z ameriškega juga.

Antonin Dvořák v svaji glasbi ni želel razviti novega sloga ali utreti novih poti. Slo mu je samo za to, da bi pisal glasbo, ki bi prihajala od srca in segala do srca, torej preprosto in iskreno glasbo. Pisal je samospeve, simfonije ter klavirska, komorna, orkestralna dela, opere (Rusalka), ...

Antonin Dvořák: zanj so značilne romantične oblike, v katere je vtikal češki značaj, barvitost in ritme. Bil pozni romantik, ki se je nagibal k izražanju liričnih razpoloženj.

V češko glasbo je vpeljal obliko koncerta. Eden izmed njih je Koncert za violončelo in orkester v h-molu, op. 104, ki slovi zaradi občutene globine. Nastal je v ZDA.

PREPIŠI V
ZVEZEK

SKRIBNO PREBERI.

Bil je sin mesarja in krčmarja iz vasi blizu Prage. Hodil je na orglarsko šolo, nato je postal violinist v zabavnem orkestru, ki je pozneje postal del orkestra Narodnega gledališča.

Njegova življenjska pot je peljala navzgor, čeprav se je na začetku težko in počasi prebijal, je v življenju uspel. V mladosti mu je k uveljavitvi zelo pomagala nagrada Avstrijskega ministrstva za mlade revne umetnike. Druga pomembna spodbuda je prišla od Brahmsa, ki je ostal njegov prijatelj do smrti.

Dvořakova slava je še posebno po objavi **Slovanskih plesov** naglo rasla. Začel je tudi z dirigentsko kariero in gostoval po Evropi ter bi povabljen v ZDA. Po vrnitvi v domovino je bil iskan pedagog.

A. Dvořák: Humoreska v Ges duru

link: <https://www.youtube.com/watch?v=H3dhH5goUyE>

link: https://www.youtube.com/watch?v=IZIy_IRJEsA

A. Dvořák: Koncert za violončelo in orkester v h-molu, op. 104

link: <https://www.youtube.com/watch?v=nJSImoXpzM>

**PREPIŠI V ZVEZEK
LE POSNETKE in jih
tudi poslušaj!**

**V čem se
razlikujeta prva
dva posnetka?**